Наталія Хібеба
Львівський національний університет імені Івана Франка, Львів

Словник весільної лексики бойківських говірок: джерела та способи репрезентації

Обрядовий діалектний словник – особливий лексикографічний „жанр", оскільки фіксує традиційну культуру українців, відтворюючи і пояснюючи її засобами мови. Саме тому формування джерельної бази такого словника – завдання першочергової ваги.
Представлено один із варіантів упорядкування регіонального діалектного словника весільної лексики на прикладі бойківських говірок, укладений на основі доступних фольклорно-етнографічних матеріалів, лексикографічних та лінгвогеографічних джерел, корпусів діалектних текстів, архівів діалектологічних експедицій і власних записів авторки, зібраних польовим методом у селах Бойківщини Львівської та Івано-Франківської обл.
Лексикографічна репрезентація весільної лексики бойківських говірок, що є результатом опрацювання діалектологічних, етнографічних, фольклористичних джерел, сприяє моделюванню цілісної „картини" весільної лексики в українських діалектах, а також дає змогу дійти висновків щодо формування лексики бойківського говору та її ареальної поведінки у просторі й часі.

Ключові слова: діалектна лексикографія, діалектний словник, лексикографічні джерела, весільна лексика, бойківські говірки.

Діалектна лексикографія як один із найважливіших напрямів діалектологічних студій покликана не тільки системно репрезентувати лексику конкретного регіону, а й зафіксувати та зберегти живе мовлення говірконосіїв, збагатити „національний духовний потенціал, загальний культурний фонд народу, відображаючи витоки національної самосвідомості українського селянина, а отже, фрагменти мовної картини українського світу" (Боднар, 2012, с. 5).

Обрядовий діалектний словник – особливий лексикографічний „жанр", оскільки фіксує традиційну культуру українців, відтворюючи і пояснюючи її засобами мови. Саме тому формування джерельної бази такого словника – завдання першочергової ваги.

Одним із первинних і визначальних джерел діалектологічних студій є діалектні тексти. Польові дослідження з метою вивчення весільної обрядовості та лексики, проведені на теренах Бойківщини впродовж 1994–2016 рр., сформували потужну базу тематичних діалектних текстів, які не тільки моделюють образ локального обряду, а й дають змогу аналізувати бойківські говірки на різних мовних рівнях, а отже, стають підставою для подальших ґрунтовних наукових студій.

Для якнайповнішої репрезентації матеріалу про весілля бойків сформовано питальник, який укладено на підставі етнографічних і фольклорних джерел, а також дескриптивних праць, зокрема й мовознавчих. Питальник апробовано під час польових експедицій на Бойківщину в селах Дрогобицького, Сколівського, Стрийського, Турківського, Старосамбірського районів Львівської області, Рожнятівського, Долинського району Івано-Франківської області (див. перелік населених пунктів та їх скорочень). Питальник містить запитання діалектологічні, а також – етнографічні. Деякі з них сформульовано як тези, які має розкрити інформант. Запитання поділено за ідеографічним принципом відповідно до різних аспектів весілля: обрядодії, учасники, атрибути, страви і напої, пісні і танці та ін. (дет. див. Хібеба, 2021а, с. 680–690).

Упорядкування зібраних текстів про бойківське весілля проілюструвало необхідність тлумачити назви, які репрезентують обрядовість, відтак виникла ідея чи радше потреба укласти діалектний словник весільної лексики, що стане другою частиною монографії *Бойківське весілля в текстах: обряд і слово* (Хібеба, 2021а).

Основне джерело словника – авторські тексти, тексти про весілля бойків у діалектних збірниках різного часового зрізу, архіви діалектологічних експедицій 50-х рр. XX ст., організованих для збору матеріалу для *Атласу української мови* (зберігаються у відділі української мови Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України (м. Львів)), а також лексикографічні та лінгвогеографічні відомості.

Попри безперечну наукову цінність діалектного матеріалу, значення якого помножується завдяки відтворенню тонкощів говіркового мовлення, не менш важливі фольклорно-етнографічні джерела для укладання *Словника весільної лексики бойківських говірок*. Доступні матеріали охоплюють період від початку XIX ст., що дає змогу цілісно описати традиційну весільну обрядовість бойків, виявити її особливості. Зокрема давній весільний обряд репрезентують тексти, опубліковані в часописах „Зоря", „Lud", у серійному виданні „Матеріяли до українсько-руської етнольоґії", – ідеться про весілля з різних теренів Бойківщини: сіл Дидьова (Іван Кузів), Мшанець (Володимир Гнатюк), Гвоздець (Юрій Кміт), Лавочне (Зенон Кузеля), Ясень та смт Перегінське (Юзеф Шнайдер) та ін. (див.: Хібеба, 2021a, сс. 33–184). Цінні фольклорно-етнографічні відомості про обрядовість весільного циклу бойків II пол. XX – поч. XXI ст. запропоновано в окремому томі серії „Етнографічний образ України" (ЕОСУ), причому укладачі намагалися дотримуватися діалектної репрезентації текстів, та ін.

Водночас діалектна текстографія – джерело не лише мовознавчих, а й етнографічних, фольклористичних студій; комплексне застосування даних цих наук – діалектології, етнографії, фольклористики – ґрунтовних чи принагідних, сучасних чи із засягом у минуле – зумовлює результативність наукових досліджень, завдяки яким не втраченого унікального бойківського весілля.

Пропоновані матеріали – наступний фрагмент проєкту *Словника весільної лексики бойківських говірок* – літери Г–Ґ[1].

Структуру словникової статті змодельовано на підставі лексикографічних праць серії „Діалектологічна скриня" (див. Ястремська, 2008, сс. 272–343; ЛЛ; ГС; СБ): реєстрове слово, передане літературною графікою, граматичний коментар (для іменників – *мн.*, *зб.*; для дієслів – *док.*), стилістичні ремарки (*здр.*, *пест.*), значення, паспортизація, джерело фіксації (лексикографічні, лінгвогеографічні, дескриптивні праці, фольклорно-етнографічні праці) та ілюстративний матеріал.

Реєстрові слова подано за абеткою. Фонетичні та граматичні варіанти подано як окремі гасла і мають відсилач (→) до інваріанта (найбільш поширена в говірках форма), після якого в дужках подано варіанти: **горі́вка** (**горі́лка**); **горі́лка → горі́вка**.

[1] Про джерела словника, реєстрові одиниці, структуру словникової статті та її оформлення, способи тлумачення назв, специфіку ілюстративного матеріалу, умовні позначення див.: Хібеба, 2004, 2005, 2014, 2021b.

„Словник весільної лексики бойківських говірок” (літери Г–Ґ)

Г

га́дра ↔ **батя́рка** (Дяків, с. 35)

гайдама́ш весільний звичай, під час якого наречений цілує своїх родичів, ідучи по наречену: Як молоди́й іде́ за молодо́в, то цілу́є ці́лу сво́ю роди́ну, і то ся називáє гайдама́ш ((Бт) Он., ч. 1, с. 157; Дяків, с. 35)

гайдама́шейко молодець? [? – *М. О.*]:

♫ Наш старостойка в дзеле́ній ба́рві, по землі,
Сам молоди́йкий гайдама́шейко на коні ((Пр) Он., 1, с. 157)

га́лка незаміжня дівчина, якої ніхто не сватає (Дяків, с. 35)

га́лстук аксесуар весільного вбрання нареченого; галстук: Ці́ле весі́лє був в капелю́сі. Мав косьтю́м, бі́ла соро́чка, звича́йно га́лстук (Ур)

га́рап весільний атрибут нареченого – батіг, сплетений із ремінців; нагайка ((Хв) Он., ч. 1, с. 161; (Лп)): Га́рап ма́ли щи, вона́ <молода> спит, накри́та ху́стков, спит, а він <молодий> при́йде так ї га́рапом (Лп); Боя́ри ма́ли соки́рку, а молоди́й мав га́рап, а дружби́ ма́ли сокиркы́ (Лп)

гарапни́к весільний атрибут *дру́жби* – батіг, сплетений із ремінців; нагайка (Гнатюк; тут і далі цит. за Хібеба, 2021а, с. 89, 94): Староста дайи хльіб цьілый малому хлопцеви, абы обыйшоў три разы докола молодьата. Йак обыйде, дружба перекстúт гарапникóм дві́рі, а ґосподар мóвит: Прóшу до хáты (Гнатюк; Хібеба, 2021а, с. 89); Староста бере на плечі перину, шчо мати дайи молодьі, три плахты (простирала) і два хльібы ў середину. Йак староста выйде, нападут на нього хлопцьі з паличками і бйут по подушцьі цьілу дорогу; дружба відганьат, бйи гарапником і староста відганьат, але вони не відступайут (Гнатюк; Хібеба, 2021а, с. 94)

гара́тати:

♦ **гара́тати піч** сильно вдаряти, бити сокирою по печі, розбиваючи її (про *дру́жбу*), щоб наречена наступного після весілля дня ліпила піч, демонструючи господарські навички (Ур) || **лупа́ти п’єц**, **лупа́ти п’єца́к**

֍ Дру́жба му́сів ма́ти па́лицю. Як привели́ молоду́, дру́жба му́сів ма́ти па́лицю. Сокéра така́ бу́ла дерев’я́на. І в пе́ршу че́ргу полупáв п’єца́к, піч полупáв, би молода́ ліпи́ла за́втра. Ая́ґже, чи вмíє вона́ ліпи́ти. В суббóту, коли́ привели́ молоду́ до молодóго, і зра́зу лупи́в п’єц, гара́тав піч. Гара́тали, полупи́ли піч, а молода́ молоде́йка му́сіла йти за́втра пíсля весіля́ йти ліпи́ти піч. Чи вмíє масти́ти, чи вмíє ліпи́ти, ая́ґже. То зако́н був таки́й. От привели́ молоду́ до молодóго, вже йде, в пе́ршу че́ргу гара́тат піч. Піч гара́тат, гли́на по́рскат, як же гада́їте?! (Ур)

гарасівка червона ткана стрічка, якою зв’язували *балець*: На шию беруть довгій балець такъ, що єго крайкою припасують, а кôнцѣ спадують;

на грудяхъ зв'язують той балецъ гарасôвкою червоною, а до руки беруть хустки червонû, броцки (Кузів; тут і далі цит. за Хібеба, 2021а, с. 34)

гви́ти → ви́ти

гиблівки тонкі пофарбовані дерев'яні стружки, якими прикрашають *гільце* (Васил., с. 46)

ги́дно гидко; неприємно:

◙ **Єдно нам гидно, що старости не видно** „формула, первісно пісня, якою свахи на весілю прикликають до себе весільного старосту" ((Л) Фр., с. 466)

гинтя́й парубок ((Яс) Гоцкій, с. 129; Он., ч. 1, с. 168)

гі́лка барвінкова галузка з трьома листками, яку наречена зрізує для себе, нареченого та старости: Пішли́ дівча́та, і молоді́ молоди́ці, і молода́ ви́брала такі́ три гілки́, по три листо́чкі, зрі́зала. Одна́ гі́лочка бу́ла її́, дру́га молодо́му, а тре́та ста́росьті (Яв)

гі́лочка весільний атрибут *дру́жби* – гілка, прикрашена *коси́чкою* та прив'язаним бубликом угорі: Ну та й всьо, та вже тото́, та й віхо́дять пома́ле, дру́жба таку́ ма́є гі́лочку з коси́чков убра́ну, і таки́й бу́бличок прив'я́заний, хліб, аби́ був до то́ї па́лочки (Мж)

гільтай гультяй ((Мх) Он., ч. 1, с. 171)

гільце ↔ деревце́ (Васил., с. 46)

гі́ля *зб.* гілки, якими прикрашають коней на весіллі: <*чим прикрашали коней*> Гі́льом, таки́ми ле́нтами вся́кими. Ле́нти, такі́, зна́йте, з де́рева шось вироб'я́ли, ле́нтами вся́кими, ляльке́ пришпиля́ли. Ля́льочки такі́ мале́нькі. Ну дзво́ники, то без мо́ви, шо були́ дзво́ники, ряхтачі́. То єннó звені́ло, а дру́ге так, як би кала́тало. То ду́же кра́сно було́. За́раз то́го нема́ (Мл) || **пласт**

гість (**гісьць**, **гость**, **госьць**) **↔ весі́лля́ 2** (у.н.п.): Го́сьці самі́ підхо́дили перепива́ти (Тр); На дру́гий день схо́діцці го́сьті, іду́т до це́ркви (СНб)

♦ **весі́льний гість ↔ весі́лля́ 2** (Б, Дн): Полови́ну дають го́сьтям ді́лят, розріза́ют на весі́льних го́сьтів той корова́й (Бг)

♦ **гонóровий гість** учасник весілля, приховує недогляди весільного святкування:

֍ Отаку́ поля́ку да́є ста́роста тим всім. „Ми ду́же вдя́чні вам за те, що ви не горди́лисі і прибу́ли до нас, і ра́зом з на́ми розділи́ли це весі́льне сьвя́то на́ших молоди́х. Мóже і з на́шої сторони́ бу́ли яки́сь недóліки, мóже ми вам шось не так сказа́ли, мóже ми вам не так шось піднéсли, мóже ми вас не там розмісти́ли, де ви хоті́ли. Óтже, якшó бу́ли такі́ пору́шеня, то ми за всьо за те прóсимо у вас проба́ченя. А ви, як гонóрові гóсті, покрива́йте все це свóїм гóнором, не спомина́йте нас лихи́м слóвом. Які́ ґа́зди бу́ли, то бу́ли, кажíт, шо фа́йні бу́ли" (СНб)

♦ **го́сті від молодо́го ↔ весіля́ молодо́го** (б.н.п.): То є сва́хи. То від молодо́го го́сьті. Як вже приходи́ли по молоду́, відго́стилисі в молодо́ї прошéні, по́тім від молодо́го па́ру сва́хів, йшли жінки́ собí, то назива́лосі сва́хи (СНб)

♦ **го́сті від молодо́ї ↔ весіля́ молодо́ї** (б.н.п.): А пізні́ши прихо́дили ще від молодо́ї го́сьці. То в нас назива́лося пропíй (Ор)

♦ **го́сті (го́сьці) молодо́го ↔ весіля́ молодо́го** (б.н.п.): Го́сьті молодо́го збира́лися, йшли там до молодо́го, де молода́ (Вч)

♦ **го́сті (го́сьці) молодо́ї ↔ весіля́ молодо́ї** (б.н.п.): Оголо́шували тодí, коли́ весíля бу́де. Тодí коли́ на весíля вони́ збира́лисі, до молодо́го йшли молодо́го го́сті, а до молодо́ї – молодо́ї го́сті (Ур)

♦ **го́сті**, **шо ма́ма зібра́ла ↔ пропíй**: Бо тоти́ го́сьті, шо вже ішли́ до нéї, шо вже ма́ма зібра́ла, то назива́вся пропíй, бо вони́ вже дíвку пропи́ли (Яв)

♦ **підвесíльний гість**, *перев. мн.* не запрошені на весілля люди, які спостерігають за перебігом дійства надворі, чекаючи, щоб їм винесли частування (Слв, Тх): І так весíля йшло, а підвесíльні ті го́сьці диви́лися (Тхл) || **запоро́жці**, **непроше́ний**

♦ **проше́ний гість**, *перев. мн.* ↔ **весíля́ 2**: В молодо́ї собí сво́ї го́сьті проше́ні го́стилисі, і в молодо́го сво́ї го́сьті проше́ні го́стилисі (СНб)

♫ Їли свашечкы, їли,
Тай під сьцíв не спустили,
Чесночки не вронили,
Не собí, не старосьцї,
Бо ми прошені госьцї (Кузеля; тут і далі цит. за Хібеба, 2021а, с. 122)

♦ **стари́й гість**, *перев. мн.* весільний гість старшого віку; статечний, поважний господар: Коли́сь не ду́же так запро́шували мо́лодь, за́раз мо́лодь то ду́же, і на́вíть малí такí школярí. А коли́сь нє. Коли́сь то бу́ли го́сьті бíльше ста́рші. А приходи́ли хло́пці і дівча́та, при́йдут під весíля, під ха́ту, їм оголо́шує ста́роста та́нець, су́то оди́н та́нець дади́т, всьо. І вони́ забира́юцця, і їх бли́зько ко́ло весíля нима́! Коли́сь лиш старí го́сьті бу́ли, пова́жні лю́ди (СНб)

гісьць → гість

гні́тен добре випечений, рум'яний

♦ **гнітен корогваїць → корогваїць**

говори́ти:

♦ **говори́ти за́повіди́ → за́повіди́**

гой вигук, що виражає радість:

◙ **Два дни гой, а ціле житє йой** „говорять про недібране подружжя" ((Мш) Фр., с. 537)

го́йда ↔ батя́рка (Он., ч. 1, с. 178; Дяків, с. 38)

го́йкати викрикувати під час весілля: Дру́жба тя́гне ху́стку со́бі, а дру́шка со́бі. Всі го́йкають, жеби́ пусти́ти дру́сьці. Вже ся дру́шка віддає́, бо дру́жба си вже́не, коли́ хо́че, дру́шка не так (Вч)

го́лий:

♦ **го́ла ді́вка → ді́вка**

♦ **го́ла коси́ця → коси́ця**

♦ **го́ла ла́вка → ла́вка**

♦ **го́лий хліб → хліб**

голова́ ↔ старосьці́на 1 (Он., ч. 1, с. 179): Найстарша свашка сьідит коло нього, то звет сьа голова (Гнатюк; Хібеба, 2021а, с. 81)

♦ **скро́плювати го́лову** скроплювати голову нареченій освяченою водою (про матір нареченої чи *вбира́ю*): То лише́ так сьвічє́нов водо́в, як молоду́ збира́є та жі́нка до шлю́бу, так скро́плює го́лову, воло́ся пе́рет шлю́бом (СНб)

головни́й:

♦ **головне́ весі́ля́ → весі́ля́ 1**

♦ **головна́ ку́ха́рка → ку́ха́рка**

голо́дний:

⭘ До сьлю́бу голо́дному не мо́жна йти. Бо як ше сі взло́стит, кому́сь заклине́єцє ду́же стра́шний гріх, бо так хіба́ па́дала на ко́гось. І на́ще не мож бу́ло до сьлю́бу йти нико́ли. Нико́му. Му́сіло сі і́сти (Сд)

голоси́ти:

♦ **голоси́ти за́повіди́ → за́повіди́**

го́луб 1. наречений під час весілля у промовах *сватів* та у *ла́тканках* (Дн)

2. оздоба із прісного тіста на короваю у вигляді голуба; випечені дві фігурки прикріплюють сірником у центр короваю (Бк, Вч, Кр): Були́ жінки́, які́ тоти́м займа́лися. З прісно́го тіста роби́ли, не з то́го тако́го дріжжово́го, а з прісно́го кі́ста. Виробля́ли го́луби, квіточки́, листо́чки (Кр); Та я так ліпи́ла з кі́ста. Я попекла́ їх на то́му, а пото́му сірничо́к вді́ну, бо він <пташок> би ся не втри́мав. Вді́ну сірничо́к у то́го <пташка>. Го́луби два на сере́дині короваѓ (Бк)

го́лубець, *перев. мн.* **го́лубці** (**го́лупці**) весільна страва – голубці (перев. подавали в одній мисці з картоплею) (Глб, Кз, Кр, Мл, Нб, НГс, Ор, Рс, СНб, Ур): Не випіка́ли, найбі́льше бу́ло пе́чиво, по́нчики й завѝванці, капу́ста з бу́льбов, ю́шка з макаро́ном, го́лупці, не такі́, як типе́р вся́кі сала́ти, сто сала́тів, шо не мош си (Кр); Бу́льба до го́лупців, в нас обов'яско́во дава́ли голупці́ ра́зом з бу́льбою в одну́ ми́ску. Так бу́льбу дава́ли (СНб)

♦ **кли́кати на го́лупці** запрошувати жінок готувати голубці на весільне частування: Мене́ кли́кали на го́лупці. То сусі́дів чи там ро́дичів

близе́ньких, і то тро́шки вже го́стили тих жіно́к (СНб) || **скликáти на го́лупці**

♦ **пора́дити го́лупці** приготувати голубці на весільне частування: Пора́дят го́лупці, і го́стили тих жіно́к (СНб)

♦ **скликáти на го́лупці ↔ кли́кати на го́лупці**: По́тім вже пе́ред весі́лям, ну, там день, скликáли, то обов'яско́ве, на го́лупці, голупці́ робúти. То обов'яско́во (СНб)

голуби́ця наречена у промовах *сватíв* та у весільних піснях (Дн) || **голу́бка**

голу́бка ↔ голуби́ця (Ясн)

голуб'я́та наречені під час весілля у весільних піснях та в *ла́тканках*:

♫ Ой ско́рше, ма́тінко, ско́рше,
Виправ'я́й же нас ско́рше,
Бо син Слу́жбу пра́вит,
Дво́ї голуб'я́т… (Лп)

гони́тися *вульг*. мати сильний статевий потяг:

◎ „Ва́йкали ма́ма, і ва́йкали та́то, і я вас ва́йкаю, аби́ йшли на гу́щаща, бо я ся го́ню". То в го́рах так на весіл́е хо́дят проси́ти (Ур)

го́нор почесть, шана

♦ **діжда́тися го́нору** одружувати, женити сина (про матір):

♫ Ходи́, ма́мцю, до сто́лу,
Діжда́лася го́нору,
Ти си́на годува́ла,
Би-с в ба́льцю погуля́ла (Гл)

♦ **покрива́ти го́нором** приховувати недогляди весільного святкування:

◎ „А ви, як гонора́ві го́сті, покрива́йте все це сво́їм го́нором, не спомина́йте нас лихи́м сло́вом. Які́ ґа́зди бу́ли то бу́ли, кажíт, шо фа́йні бу́ли" (СНб)

гонора́вий:

♦ **гонора́вий гість → гість**

гопа́к весільний танець – гопак (Глб, Лб): Гопа́к танцюва́ли, козака́ (Лб)

горба́тий:

♦ **горба́та ба́ба → ба́ба[1] 2**

гори́вка (**горíлка**), *мн*. **горівкé** 1. горілка; напій, який використовують у різних обрядодіях (під час барвінкового обряду, для частування *калíки*, у *пропóю*, зустрічаючи наречених після шлюбу та ін. (Кміт; Кузеля; Кузів; Левинський; цит. за Хібеба, 2021а, сс. 35, 41, 63, 99, 101, 107, 117, 121, 145, 149, 153 та ін.; Мисевич, сс. 10, 32, 41, 48, 52; Лолин, с. 73; Глібчук, с. 148; (у.н.п.)) || **палена горілойка**, **пале́нка**

♦ **варе́на горі́вка** горілка, якою частують на весіллі: зливають із пляшок у каструлю, кип'ятять і знову розливають у пляшки: Горі́вка аби́ була́ варе́на. Вари́ли горі́вку. Злива́ли із фляшо́к в баня́к, і вона́ закипі́ла, і налива́ли знов у фляшки́ (Тсв)

♦ **викли́ка́ти на соло́тку горі́вку** запрошувати взяти участь у *пропо́ю* (про *ста́росту*, який під час обрядодії наливає кожному весільному гостеві чарку горілки): І тоді́ ста́роста викли́ка́є на соло́тку горі́вку. Ка́ждому вкланя́є, і ка́ждий дава́й. І хто хо́че дає, хто хо́че піде́. А пі́сля то́го чіпча́ють молоду́ (Іл)

♦ **горі́вка, завинена в пі́вку** завинена в полотно горілка, тримаючи яку наречена із хлопцями танцює перший танець на весіллі; обрядодія перед *посагом*: Молода, дружка і 2 парубки „затанцьовують" перший танець з горівкою, завиненою в „пі́вку". Тою горівкою „покло́нит ся до тата, до мамкы" і „гостит усю родину, дружбу, дружкы", а решту дає старості (Кузеля; Хібеба, 2021а, с. 135)

♦ **горі́вка си́на** міцна горілка, якою староста частує весільних гостей: Дерев'я́нка, си́на горі́вка, така́ си́на. Шо то за дерев'я́нка бу́ла? Не ма́ю поня́тя! Брав ста́роста в ру́ки ту дерев'я́нку, пішо́в по хата́х, по ха́ті і таки́й мале́нький келі́шечок ко́жному налля́в (Лб) || **дерев'я́нка**

♦ **горі́вка у соро́чці** горілка, яку разом із сорочкою наречена передає нареченому в передвесільний вечір (Оп)

♦ **солодо́йка горі́вка ↔ соло́тка горі́вка**:

♫ В нашього старостойка
Головойка гладойка,
Горівка солодойка,
Кошьулейка тонойка (Кміт; Хібеба, 2021а, с. 105)

♫ А ў на́шого цепна́рейка,
Вышива́на кошу́лейка;
Голо́войка гладо́йка,
Горі́ўка солодо́йка (Гнатюк; Хібеба, 2021а, с. 77)

♦ **соло́тка горі́вка** горілка, якою наречена або весільний староста частує родичів і весільних гостей у *пропо́ю:* Так було́, шо роди́на вся пи́ла горі́вку соло́тку, перепі́й був (Іл) || **солодо́йка горі́вка**

◙ **Без горі́вки ані сі не оженеш, ані не вмреш** ((Нч) Фр., с. 587)

горівочка *здр. до* **горі́вка**:

♫ Ой стели́ся, барвіно́чку, та по заріно́чку,
Та зійшо́вся рід із ро́дом та п'є горівочку (Лб)

горі́лка → горі́вка

горілойка *здр. до* **горі́вка**

♦ **палена горілойка ↔ горі́вка**:

♫ Мід, вино в шафарі,
Пиво, горілойка палена (Кузів; Хібеба, 2021а, с. 54)

горіло́чка *здр. до* **горі́вка**:

♫ Ой стели́ся, барвіно́чку, по тім заріно́чку,
То ся схо́дит рід із родо́м пи́ти горіло́чку (Лп)

го́рлиця наречена під час весілля у весільних піснях (Звд)

горни́ць, *мн*. **го́нці**, **го́рці** 1. горщик для молока (Он., ч. 1, с. 185)

2. дерев'яний посуд; горщик (Дяків, с. 39)

3. (*мн*. *го́рці*) начиння (Дяків, с. 39)

◎ „Кида́ю ме́жи го́нці, би там вели́ся хло́пці, кида́ю ме́жи баняча́та, щоби́ вели́ся дівча́та" (Лс)

◎ „Ме́чу на піч ме́жи го́ньці, би ся роди́ли хло́пці". І всі так говори́ли: „Ура́! За рік бу́де хло́пиць! Ура́! За рік бу́де хло́пиць!" (Яв)

городи́ти перегоджувати дорогу весільним гостям нареченого з метою отримати *ви́куп* за наречену (про родичів та гостей нареченої) (Вч, Лб, Рс, Тр, Трл): Городи́ли там, де ді́вку бра́ли (Рс); Чи як забиро́в, молоди́й не раз був з дру́гого села́, з тре́того, то воні́ й два ра́зи городи́ли, не пуща́ли (Трл); При́йшли там до молодо́ї, я не зна́ю, ни́хто не городи́в доро́гу (Лб)

городо́вий городній:

♦ **городо́ве зі́ля → зі́ля**

♦ **городо́вий барві́нок → барві́нок**

горо́шинка кулька з тіста як прикраса на весільному хлібі (Бр)

го́рька вигук, яким весільні гості заохочують молодят поцілуватися (Іл, Нб): „Го́рька" крича́ли. Тро́шка підспі́вували. Ну, „про́сим молодо́го, шоб поцілува́ти". А за́раз нє (СНб); Ні. Тоді́ ні. То за́рас таке́, „го́рька", а тоді́ не бу́ло „го́рька" (Іл)

госпо́дар:

♦ **госпо́дар весіля́** чоловік, який відповідає за алкогольні напої на весіллі: Бив таки́й госпо́дар, шо видава́в горі́вку, шо мов ключ від то́го. Ву́йко або́ хто. Каза́ли, госпо́дар весіля́ (Тр)

господарський:

♦ **господарський моца → мо́ца**

господи́ні → господи́ня

господи́ня (**господи́ні**) 1. жінка, відповідальна за випікання весільного хліба (Гл, Іл, Лб, Лк, Тхл): Напекла́ господи́ня хлі́ба, напекла́ і всьо (Іл); Скрика́ла там подру́шки вже ця господи́ня, та й покла́ли в піч (Лк) || **корова́йниця**, **куха́рка 1**, **пе́карка**; **та**, **шо пече́ пе́чиво**

2. головна жінка-кухар на весіллі: Ну господи́ня. Спеція́льну жі́нку найма́ют, чи як там. Вона́ сі тим зані́мат. То вари́т, подає́. То ся назива́т, кого́ закли́кали за господи́ню. То шо вари́т (Тр) || **головна́ кухарка**; **жі́нка, керу́є куха́рами**; **ку́ха́рка**, **поварі́ха**, **шеф-по́вар**

гостéйко, *перев. мн.*, *пест. до* **гість** (Кміт; Хібеба, 2021а, сс. 103, 106, 110):-

♫ Ходи́, сва́хо, до ха́ти,
Гостéйків привіта́ти (Гл)

го́стик, *перев. мн.*, *пест.* до **гість**: Вбира́лися таки́ми бі́дними, жебрака́ми, так ся вбира́ли. „Та заході́т, го́стики, заході́т" (Тсв)

гости́на 1. ↔ **весі́ля́ 1**:

♫ Починатся гостина
Від Бога господына (Сокіл & Сокіл, с. 100)

2. частування для сватача в домі нареченої під час попередніх домовленостей про весілля (Ж, Лп, Лс): Йшли ті́льки чоловіки́, жінке́ в сва́ти не ішли́. Батьки́ молодо́ї до тих сват гото́вили гости́ну (Лс); Тогди́ згóда і сва́таня ра́зом. Там яку́сь гости́ну тро́шка роби́ли, а́ле яка́ то гости́на (Лп)

3. ↔ **ві́дгістки** (Б, ВСт, Гл, Іл, Лб, Лп, НГс, Рп, Яв): Коли́сь ду́же давно́ не бу́ло взагалі́ гости́ни пі́сля весі́ля. А то вже пізні́ше, ро́ків то́му, я зна́ю кі́лько? Мо́же, де три́йцять ро́ків то́му, со́рок ро́ків то́му, то вже бу́ла пі́сля весі́ля гости́на. Напри́клад, як я вихо́дила за́муш, в ме́не гости́ни не бу́ло (Лб); В нас бу́ло весіля́ і гости́на, в нас так поділя́ло. То попра́вини, то не на́ше бу́ло сло́во (Лп)

O Та гости́на че́рес ти́ждень була́, бо молоді́й невíльно бу́ло йти до ро́дичів, верта́тися до ти́жня (Іл)

♦ **мале́йка гости́на** невелике частування в нареченої для нареченого та його гостей перед вінчанням: Там так са́мо гости́на така́, я вам ка́жу. Мале́йка. Бу́льба, капу́ста, і муча́нка, всьо. Пішли́ ся вінча́ти (Лб)

♦ **молодо́ї гости́на ↔ весіля́ молодо́ї**: До молодо́го перепива́ли молодо́ї гости́на тота́, а в молодо́го до молодо́ї перепива́ли їго́ лю́ди (Ям)

гости́нка *здр. до* **гости́на 3**: І молодо́ї собí найрідні́щі, і молодо́го, і знов собí таку́ гости́нку зро́блят, а́би ні́би без музи́ки, без усьо́го, хто як міг (Ос)

гостинóйка *здр. до* **гости́на 3**:

♫ Мамцю моя ріднейка […]
Прибуду в гостинойку
До тебе в неділейку (Зборовський, с. 94)-

го́стити:

♦ **го́стити служа́лі** частувати жінок, які обслуговують весілля (готують і подають страви та напої), наступного дня після весілля: Ше сі го́стили всі тоти́ служа́лі, що допомага́ют, ну аяґже, бо вни не ма́ют че́су за столо́м сиді́ти (ВСт)

гость → гість

госьць → гість

гото́вити:

♦ **гото́вити корова́й → корова́й**

грана́**для** (**грена́для, гран**а́**для**) металева шпилька, якою заколюють волосся та закріплюють головний убір нареченої (Вч, Гл, Ор) || **шпані́вка**, **шпи́лька**

♫ Закрути́ли волосє́йко, зап'я́ли грана́длі,
То вже би ся й не диви́ти на пари́бки ла́дні (Вч)

гра́ти:

♦ **гра́ти** „**Микола́я**" грати мелодію на слова пісні „Ой хто, хто Миколая любить", розпочинаючи весілля ввечері напередодні вінчання (про музикантів) (ВСт, НГс, Рс): Зна́чить, музика́нти ввійшли́ на подві́р'я, ста́ли під вікно́м, зроби́ли благослове́нство. Там ста́роста, розумі́єте, ма́є слова́, во. Там дваная́ціть кава́лків ви́коналосє, і пі́сля захо́дит до ха́ти, і йдут, зна́чить, с пі́сньов „Ой хто, хто Микола́я лю́бить", а хтось маршо́м (НГс); Гра́ли „Микола́я". Пе́рше йшли до молодо́го, ішли́, бра́ли друшкьи́ і до молодо́го. Гра́ли під ві́кнами, збуди́ли, шо зо́втра весіл'є́ в молодо́го (ВСт)

Музи́кьи става́ли під вікно́, і гра́ли під вікно́м. Ро́дичі в ха́ті молодо́ї слу́хали, яґ музи́ка гра́є, ци не бу́де ся затина́ти, заїка́ти, бо як ся затина́є, заїка́єся, житя́ нидо́бре […] до́бре гра́ют, до́бре житя́ бу́де (Рз) (Глібчук, с. 153)

гре́бінь гребінь, який закладали у волосся нареченій: Бра́ли хліб там, бо коли́сь закру́чували гре́бінь, грена́длі, а мені́ ше чіпе́ць принесли́ (Вч)

♦ **не́сти гре́бінь** приносити гребінь нареченій в обмін на сорочку для нареченого (про гостей нареченого) ввечері напередодні вінчання: Коли́ по соро́чку йшли до молодо́ї, то всьо для молодо́ї несли́. Несли́, жеби́ воло́ся закрути́ти і зашпили́ти. Несли́ гре́бінь за тото́, за го́лову накла́дали (Вч)

♦ **передава́ти гре́бінь** брати участь в обряді розплітання коси нареченої: передаючи одне одному гребінь, по черзі розчісувати волосся (про родичів нареченої): А по́тім вже йшли всі чеса́ти ту ко́су з роди́ни, а ті сьпіва́ли:

♫ Ой гребі́ньця, ма́тінко, гребі́ньця,
Розчеса́ти ко́соньку до ві́ньця.

І так чеса́ли ко́су, і тоді́ молоду́ цілува́ли, і гре́бінь передава́вся від одни́х до дру́гих, бо кли́кали, хто то ма́є йти да́лі чеса́ти. І та́то, і сестра́, і брат, і ма́ма, і ба́бця, і ді́до. А по́тім вже як ту ко́су розчеса́ли, молоду́ кли́кали на поса́г (Шм)

грена́для → грана́**для**

гро́ші:

♦ **ве́ргти гро́ші** вручати нареченим гроші на весільний подарунок (про весільних гостей) під час *пропо́ю* чи *вели́кого та́нцю* (після *чі́пча́ня*). Гроші кидають на тарілку чи складають у банку: Перепі́й, то коли́ в ба́нку склада́ли, хто верг гро́ші (Лб) || **мета́ти гро́ші 1**

♦ **виставля́ти гро́ші** виконувати обряд весільного *ви́куну* – давати гроші за наречену хлопцям, які перегороджують дорогу весільним гостям нареченого (про нареченого): На ту бра́му він мав ви́ставити гро́ші і мав ви́ставити могори́ч хло́пцям, бо ина́кше його́ не пропусти́ли (Кр)

♦ **мета́ти гро́ші** 1. ↔ **ве́ргти гро́ші** (Ж, Зв, І): То ко́жний йшов з молодо́в, крути́в коломи́йку, і ко́жний гро́ші мета́в. Вже молода́ почі́пчана, розумі́єте, вже ху́стка на голові́ (Мт)

2. кидати гроші на барвінкову грядку, платячи господарям за нарізану рослину (про учасників барвінкового обряду): На гря́дку ішли́ с хлі́бом, горі́вков чи з вино́м, а пак пи́ли ту горі́вку і полива́ли той барві́нок, і гро́ші там мета́ли. Ну аби́ барві́нок ріс (Хв)

⊙ Як веду́т їх <молодих> до шлю́бу, ті гро́ші (які лежать на діжі, перед якою одягають наречену) збира́ют, молода́ кладе́ в лі́фчик, шоб бу́ла бага́цька (Бг)

гру́ба ↔ бере́мена: Гру́ба, бо сі зави́ла, зави́ласі (Рс)

гру́бочок-подару́ночок подарунок для наречених у промовах весільного *ста́рости* під час *пропо́ю*:

֍ Тоді́ ста́роста про́сит, шоби́ прийми́ли цей гру́бочок-подару́ночок. „Хоть невели́кий, а́ле прийма́йте за вели́чний”. Ста́роста вже молодо́го дя́кує. „Вели́чний-вели́чний”. І музи́ка награ́є. І він тро́шки потаньцю́є з тим пода́рочком, тро́шки так покру́тицця, потанцю́є і пішо́в (СНб)

гуда́к ↔ му́зи́ка[1] (Нв)

гуля́ні → гуля́ня

гуля́ня (**гуля́ні**) веселе проведення часу (перев. з танцями, розвагами):

♫ Та як я сі віддава́ла, та була́ вімо́ва,
Що я пі́ду й на гуля́ня, а чолові́к до́ма.
Ой прийшла́ я із гуля́ні, ди́влюсє в коли́ску,
Дити́на сі розпови́ла, я ґазду́ по пи́ску (Бг)

гуля́ти 1. танцювати (б.н.п.): Молода́ йде до молодо́го, і вже там го́сьті погости́лисі, гуля́ют-гуля́ют (Дб); Ну а вже пото́му ще гуля́ли до́вго, а́ле шо вона́ вже була́ в ху́сьці (Тсв)

2. весело проводити час, розважатися на весіллі: Молоді́ ї́дут до шлю́бу, розпи́суюцця, беру́т шлюб і тоді́ вже гуля́ют (Рп)

♦ **гуля́ти в ба́льцю → ба́лець**
♦ **гуля́ти весі́ля → весі́ля́ 1**
♦ **гуля́ти з ба́льцьом → ба́лець**
♦ **гуля́ти з ві́ньцьо́м → вінéць**
♦ **гуля́ти з кали́кою → кали́ка**
♦ **гуля́ти з коровайо́м → корова́й**
♦ **гуля́ти з коси́цев → коси́ця**

♦ **гуля́ти під ба́льцьом → ба́лець**

♦ **гуля́ти по хата́х** святкувати весілля в хаті нареченого чи нареченої: Гуля́ли по хата́х, пізні́ше зачина́ли роби́ти салаші́. То ж типе́р по війні́, а до то́го часу́ в ха́ті. Хто мов дві ха́ти, а хто бо́їщче (Трл)

гуля́ща ↔ батя́рка

гу́ра купа

♦ **гу́ра по́вна** гурт людей, яких батько нареченого посилає до батьків дівчини довідатися, чи можна засилати *сватів*: Він та́та не мав, і молоди́й, і бі́льше ніко́го не бу́ло тогди́. А типе́р вже йдут гу́ра по́вна, а тоди́ нє (Ул)

гуса́к учасник гри на вечорницях

♦ **пекти́ гусака́** грати *в гусака́* на вечорницях. Учасник – *гуса́к* – повинен вгадати, хто вдарив його по пальцях. Якщо відгадає, то гусаком стає той, хто бив, якщо ні, має виконати бажання гурту (наприклад, дівчина має поцілувати хлопця чи навпаки), щоб „гусак спікся"

❀ Ходи́ли хло́пці на вечірни́ці. Гусака́ пекли́, му́сіли-смо хло́пців цілюва́ти. Ка́же <учасник гри>: „Пече́сі гуса́к, пече́, коли́ він сі спече́?" „Коли́ поцілю́є, припу́стім, Ка́сі то́го Миха́йла". І тогди́ рад не рад іде́ш цілюва́ти, і всьо. І то тако́ ру́ку держи́ш. Прийшо́в, па́льнув. Па́льці всі держи́т. Хто вда́рив? Ну не вгада́єш! Ще раз б'ют. Знов не вгада́ла. Ще раз б'ют. А вгада́ла: „Ти мене́ вда́рив!" Ну, зна́чит, типе́р ти сіда́й (ВСт)

гусє́тко → гуся́тко

гу́сі → гу́ся

гу́ска 1. весільна продовгаста плетена булка; калач із білого борошна, випечений із переплетеного тіста у вигляді коси: *Гу́ску* і *корова́й* розподіляють між весільними гістьми (Б, Гл, Дб, Мш, Рп): Гу́ска, то хліб до́вгий запле́тений пекли́ або́ та́кой у фо́рмі. Вже спекли́, барві́нком довко́ла обви́ли (Лп); А тогди́ бив хліб про́сто. Таку́ гу́ску ви́плели, так поста́вили, то ся спекло́ та й всьо. Дава́ли друшка́м по гу́сці такі́й (Лп); По́тім розріза́ют і тим коровайо́м го́сьцяця. Той корова́й гу́скою назива́ют (Рп) || **гу́сочка 2**

2. *тільки мн.* **гуски́** дві продовгасті хлібини, з'єднані між собою, оздоблені сплетеними з тіста косами та зв'язані червоною *лє́нтою* чи *єдва́бом*. *Гуски́* несуть післанці до нареченої, щоб попередити про прихід нареченого (Гузар, 1995, с. 161; (Вч, Лп)): Йак печут корогвай, то разом печут і гускы, з котрыми йдут до молодойі на поклыін. Гускы́ – то два хлыібы довговастыі, стуленыі до купы. На гускы́ кладут сьа поплыіткы, сплетеныі йак косы, а кінчиками піднесеными до горы (Гнатюк; Хібеба, 2021а, с. 79); Та то хліб! Ту кі́ску сплели́ і на хліб так, воно́ ся спекло́ та й… Гуски́ в п'я́тницю пекли́ або́ в читве́рь (Лп); Пекли́ гуски́. То би́ли такі́, отаке́ як два бито́нчики, а́ле шоби́ бу́ли стуле́ні, ра́зом. То ся так пекло́, шо їх ся так кла́ло в кастру́лю, шоби́ вони́ ся стули́ли, шоби́ не бу́ли

окре́мо. І тоді́ ся зав'я́зувало черво́нов ле́нтов, ту ше квіто́чку насереди́ну положи́ли, і то та́кі с таки́ми гуска́ми, коли́ вже ма́ло вісіля́ йти до молодо́ї, напе́ред йшли два чолові́ки с ти́ми гуска́ми (Вч); Як молода бере гускы, свашкы латкайут:

♫ Шчо́сте нам за дар да́ли?
Дьві гу́скы тарчаны́йі,
Йидбавом зўйазаныйі (Гнатюк; Хібеба, 2021а, с. 83)

♦ **торгува́тися на гуска́х** виконувати обрядовий *ви́куп* нареченої перед приходом нареченого з гістьми (про посланців нареченого, які приносять *гуски́*): Як ма́ло вже йти молоди́й за молодо́в, посила́ют двох чолові́ків, і вни с ти́ми гуска́ми йдут до молодо́ї. Ну там їх стріча́ют, та й торгу́юця на тих гуска́х. Пото́му вже сіда́ют за сьтів, даю́т гори́вки тим чолові́кам, шо з гуска́ми прийшли́, а пото́му вже йдут молоди́й з молодо́в (Вч)

O *Гу́ски* не можна пекти сироті: Жи ма́ла печи́ гуски́, міси́ти то тісто, би ма́ла ба́тька й ма́тір (Лп)

O *Гу́ски* не можна щипати: А́ле ду́же зазира́ли, шоб не щіпну́ли. І так зазира́ли. Ма́ти забира́ла ті гуски́. Ну бо лю́ди вмі́ли ворожи́ти коли́сь. Би молоды́тім не ва́дити (Вч)

3. хліб, у який *дру́жба* запихає копійки і який дарує *дру́жці* за *дружкува́ння* (ВСт, Дб, Дн, Лп, Мш, Ор, Слв)): Теперь дайут друшцьі гу́ску; ста́роста йак покрайи короговай, кличе дру́жбу, а дружба запи́нат ў гу́ску друшцьі гроші: дві шу́сткы, йак си любит дружка, йак теньґый дружба; йак йакый кепськый дру́жба, то 12 ґрейцарі́ў – і передайи дружцьі. Староста мовит: Дава́й же ти сво́йі дру́шцьі хльіба (дружбі мовит), бо вона́ шче мала́. – Дружба дайи тоты гроші і гуску і мовит: На тобі́ гроші і хльіба, попойі́дж, жебыс бы́ла душша гульа́ти, бо мы йак за́чнемо великый та́нець, будемо гульа́ти 24 годин. – Дружка бере. Дружба пытат сьа: Шчо ты меньі́ за тото́ обі́цьаш? – Бо́жу ла́ску (Гнатюк; Хібеба, 2021а, с. 91); Коли́ дру́щила з дру́жбов, брав дру́жба <дружку>, відгу́лювали коломи́йку, і дру́жба ї дари́в гу́ску таку́ пе́чену, хліб пе́чений, гу́ску. І на́пхано бу́ло гро́ші в тоту́ гу́ску (Дн); Дру́шка дру́щила уже́, то дава́ли дру́сьці гу́ску то хоба́. А корова́й пекли́ так для люде́й (Лп)

♦ **поба́цькана гу́ска ↔ гу́ска 3**: Таку́ ви́печену гу́ску, таки́й хліб, та гу́ска так поба́цькана. Бу́ли копійки́, якщо́ дру́жба був бага́тий, то дав ше папeróві гро́ші (Дн)

4. хліб, у який *дру́жба* запихає копійки як подарунок нареченій*:* Бойари затыкайут ў гускы гроші, кождый по два ґрайцари – а менче не піде, йак 15 бойар. Йак ўсьі поскладайут, молода вы́йме з гусок і положит собі ў чоботы під подешву (Гнатюк; Хібеба, 2021а, с. 83); Дружба вносить для молодої подарунки: гуску (з тїста), в яку напихає гроші, і хустку (Левинський; Хібеба, 2021а, с. 159)

5. оздоба із прісного тіста на весільному хлібі – фігурка у вигляді гуски. У випечену *гу́ску* запихають патичок, відтак насаджують на хліб. Дві такі *гу́ски* пов'язують стрічкою: І пак запха́ли камачо́к, і на ку́пу. З поліна патичо́к. І так вку́пі би́ли, і тоди́ ле́нтов перев'я́зували. Я дру́щила, то кісто ви́плитено, і гу́ски би́лі такі чо́рні, з чо́рного кіста, а ту бі́ле кісто ви́плитено бу́ло, і так спекла́ся, з'єдна́лася (Вч)

֍ *Гу́ску* на весільному хлібі треба різати разом із запеченим у хлібі яйцем (зі шкаралупою). Під п'ятьма *гусками* – три яйця, тому *дру́жбі* підказують, де є запечені яйця. Порізані необчищені від шкаралупи яйця наречені їдять під час весілля: І робили гуски́, аби́ дру́жба не знав, чи він попа́де розрі́зати. Як попа́де на ту гу́ску, як розрі́же, то щось [...]. Та чось так кла́ли. Кла́ли, і три гу́ски (Бг); І кла́ли три я́йці. А бу́ло п'єть гу́сок зве́рхі на корогваю́ зробле́них, зна́йте, такі гуски́. П'єть піт трьома́ я́йці. Ну де́хто тро́шки значи́в та й пока́зував дру́жбі, де тоті я́йці [...]. Сиде́т за столо́м, він ма́є, дру́жба, ви́різати так ту гу́ску і яйце́. Яйце́ тото́ рі́зали, і шкарал у́пу порі́жут молоди́м на тарі́лку, і вони́ ма́ли то їсти. Нихто́ не лущи́в ніц (Глб)

◎ „Їште-їште, аби́ ді́ти ва́ші їли" (Глб)

6. оздоба на короваю – гілочка, на яку навивають смужку прісного тіста, а відтак запікають; непарну кількість випечених галузок утикають у коровай: Ну такі́ гу́скы би́ли то́ньчі, як той па́лець (*мізинець. – Н.Х.*). І тото́ кі́ста окре́ме замісили, бо вно не бу́ло на дрі́жжах, та́кой на воді́ замісили, і так розкача́ли то, і так нарі́зали на ле́нточки. І так порозрі́зали-порозрі́зали, дава́ли на то́ї галуски́, то всьо таке́ би́ло страпа́те-страпа́те таке́ (Вч)

7. фігурний хлібець із білого борошна на подарунок *сва́хам* за участь у весіллі: Ну а дари́ла ко́жній жі́ньці, дава́ла. Спече́сі, та й ко́жна жі́нка на весілю́ іде́ та й ко́жна гу́ску д ха́ті несе́. Ну та й, пра́вда, і молодо́му гу́ску <печуть>, бо дру́гої дни́ни, як йде до молодо́ї, то му́сє молоді́й гу́ску да́ти, та й дружби́ даю́т друшка́м (Мж); Жінка́м, тим сва́хам даю́т. А як ся ли́ше, то ще є дівча́там, та й так. Ко́жна сва́ха несе́ гу́ску д ха́ти. Вже ма́ма пішла́ на весіле́, то вже гу́ску прине́сла, бо коли́сь хліб чо́рний був, бі́лого ни́коли не бу́ло! То сє бі́лого хлі́ба тро́хи вкро́ют, як то во́йна бу́ла, то вже несу́т тоті́ жінки́ д ха́ті ді́тим бі́лого хлі́ба (Мж); Таки́й хліб був, таквó качє́ли, і так кла́ли. Тут голо́вочка, а тут таки́й хво́стик рі́зали, тут кри́льцятка такі́ роби́ли. То ся нази́вали гуски́. Пода́рки молоди́й дава́в молодо́ї ма́мі, та́тові, се́страм (Сд)

♦ **приходи́ти з гуска́ми** приходити до нареченої ввечері напередодні дня вінчання, приносячи *гу́ску* як плату *сва́хам* за виплетені вінки (про нареченого): Пле́ли вінок той, і вже то́го само́го ве́чора приходи́в молоди́й з гуска́ми до молодо́ї. То бу́ло в п'я́тницю, і він віддава́в ті гуски́ ї́ї ні́би

тим сва́хам, що вже пле́ли вінóк. Він приноси́в цілу́ той, чи су́мку, чи ко́шик, чи в чóму, приноси́в гусóк тим сва́хам. Та й віддава́в. А молода́ йому́ віддава́ла сорóчку шлю́бну (Ксм)

8. *тільки мн*. **гуски́** вечірнє зібрання напередодні вінчання ((ВС) Леньо, с. 55; Вакалюк, 1978, с. 9; Здоровега, 1983, с. 243)

гу́сочка 1. дівчина у промовах *сватів* під час *сва́тання* та у весільних піснях:

◎ „Ми прийшли́, шука́ємо, чи є у вас десь гу́сочка, нам пропа́ла, ми хóчемо знайти́, де вона́ є. Шука́єм гу́сочки, така́ бу́ла біле́нька, га́рна” (Рп) || **гусе́тко зна́чене, гу́ся**, **гуся́тко**

♦ **біле́нька гу́сочка ↔ гу́сочка 1** (Гл)

2. ↔ **гу́ска 2**: Пекли́ дві гу́сочки, лєнтов туда́ зав’я́зували, з тóї сторони́ кла́ли гро́ші (Вч)

♦ **<іти> з гусочка́ми** іти по наречену, несучи *гу́ску* (про *свашок*); етап весільного обряду після вінчання: Тоді́ прихóдят, іду́т з гуска́ми. Пекли́ дві гу́сочки, лєнтов туда́ зав’я́зували, з тóї сторони́ кла́ли гро́ші і вже даю́т зна́ти, що іду́т свашки́ за молодóю (Вч)

гу́ся (гу́сі) ↔ **гу́сочка 1**:

♫ Сла́ва Ісу́су, сватóви, ми до вас,
Залетíло на́ші гу́сі ме́жи вас (Глб)

гуся́тко (гусе́тко) ↔ **гу́сочка 1**:

♫ Добрий вечір, наші сватове, ми – до вас.
Залетіло наше гусятко межі вас (Лолин, с. 111)

♦ **гусе́тко зна́чене** ↔ **гу́сочка 1**:

♫ Ой то на́ше гусе́тко зна́чене,
Бо в не́го пір’ячко злоче́не (Глб)

гучни́й:

♦ **гучне весільи → весі́ля́ 1**

Ґ

ґа́зда́ 1. господар, хазяїн:

♦ **придалий ґазда ↔ зводжа́й 2**

2. **газда́ ↔ ґазди́ня 1**: Ма́ла-м хліб, і пе́ршу коси́чку таку́ фа́йну, аби́ бу́ло бага́то то́го берві́нку, і той хліб лишьи́ла тій ґаздí, шо да́ла берві́нок (Сл)

ґазди́ні → ґазди́ня

ґазди́ня (ґазди́ні) 1. заміжня жінка; господиня: Ґазди́ня, жи хотíла сама́ би́ти (Рс); Коли́сь ку́рку несли́ з собóв, яїчка, хто мав, отакí ста́рі ґаздині (Бк); […] не́сли там хліб, горíвку до тóї ґазди́ні, де вже в ґазди́ні був той берві́ночок (Тсв)

♫ Ви́йди, ґазди́ньо, з ха́ти,
Зíлійко й показа́ти (Гл) || **газда́ 2**

2. жінка, яка випікає весільний хліб, *гу́ску* та солодощі на весілля: Ну а пото́м то вже зачали́ пля́цки печи́ потро́ха. Яка́сь ґазди́ні пекла́ пля́цки (Рз); То там ґазди́ня. Найняла́ си кого́сь (Лп)

ҐА́ТІ, *тільки мн.* елемент весільного одягу нареченого – штани з домотканого сукна (Нв)

♦ **полотня́ні ґа́ті ↔ ґа́ті**: І так са́мо кавале́р мав такі́ ґа́ті полотня́ні, і соро́чку таку́ довжа́нку, пояси́ну, і так ся жени́в, то всьо бу́ло з домотка́ного полотна́ (Лб)

ҐО́РСЕТ елемент весільного одягу нареченої – жилет, безрукавка, оздоблена бісером, блискітками (Кр, Нв): В що була́ молода́ вді́та? У спі́дницю шалино́ву, соро́чка ви́шета, го́рсет, вино́к був сплє́тиний, ле́нточки ви́сіли (Кр)

ҐОСПО́ДАР ↔ ста́роста 1 (Гнатюк; Хібеба, 2021а, с. 72)

ҐРЕ́ГОР барвінковий вінок, який вішають під образом над нареченими за весільним столом або ж підвішують над вікном як знак, що в хаті святкують весілля: Та як то коли́сь пле́ли вино́чок і ґре́гор, як ка́жут типе́р, до́лю. Як то пле́ли в нас в селі́? Збира́лисі дівчи́та, збира́лисі жіночки́ на той вине́ц, каза́ли. Збира́юця на вине́ц (Шм); А дру́гі дівча́та роби́ли буке́тики з барві́нку, бра́ли дра́тву, мо́цну ни́тку, і тото́ то́ю ни́ткою пле́ли ґре́гор, до́лю (Шм) || **до́ля[1] 1**

ҐРЕЙЦАРОВИЙ:

♦ **ґрейцарова хустка** частина головного убору нареченої – „велика вовняна хустка із шовковою облямівкою”: На голову (волосся зачесане у дві коси, спущені на плечі) накладають велику вовняну хустку із шовковою облямівкою, зазвичай червону або чорну, із колами (так звану „ґрейцарову”). Хустку зав’язують так: склавши її вдвічі (трикутником), загортають у неї широку, із долоню, смужку цупкого паперу, найчастіше із цукру, а заклавши хустину на голові, завивають так, що два кінці закріплюють на потилиці шпилькою, а третій звисає поверху (Schnaider; цит. за Хібеба, 2021а, с. 177)

ҐРУНТ:

◙ **На ґрунт пристав** „говорять про чоловіка, що оженився з дівчиною задля її ґрунту і увійшов до сім’ї батька” ((Нч) Фр., с. 702)

ҐУҐІ-МУҐІ жартівлива назва весільного танцю: Я памні́таю, як я ходи́ла коли́сь до клу́бу, як то дівча́та бу́ли ста́рші, які́ то бу́ли та́ньці краси́ві! Та тепе́р шось яки́сь ґу́ґі-му́ґі, та собо́в хіта́є хіба́ (Ям) || **ти́рлі-ми́рлі**, **ши́га-ми́га**.

Лексикографічна репрезентація весільної лексики бойківських говірок як результат опрацювання діалектологічних, етнографічних, фольклористичних джерел сприяє моделюванню цілісної „картини" весільної лексики в українських діалектах, дає підстави для достовірних висновків щодо формування лексики бойківського говору, її семантики та ареальної поведінки у просторі й часі.

Умовні скорочення

б.н.п. – більшість населених пунктів
вульг. – вульгарне
док. – доконаний вид
зб. – збірне
здр. – здрібніле
мн. – множина
перев. – переважно
пест. – пестливе
у.н.п. – усі населені пункти

Умовні позначення

♦ – стійке словосполучення, синтаксична конструкція, фразема (подано під опорним словом)
→ – відсилач до інваріанта (для фонетичних та граматичних варіантів)
↔ – відсилач для синонімів; те саме, що
|| – перелік синонімів
◙ – приказка, прислів'я, народне порівняння
✠ – передбачення
⊙ – звичаєві настанови, мовленнєві формули-поради: „як і що треба робити" під час весілля для повноцінного й щасливого, за народними мірками, сімейного життя; виконання таких народних приписів, на думку бойків, має забезпечити добробут, злагоду в подружжі (напр., наречені під час весілля мають з'їсти порізані необчищені від шкаралупи яйця, *аби діти їхні їли*, та ін.)
⊙ – звичаєві заборони на весіллі, які стосуються передусім нареченої (напр., нареченій не можна приходити в гості до батьків упродовж тижня після вінчання). Жінці-вдові заборонено брати участь у випіканні *гусок* на весілля; *гу́ски* не можна щипати, щоб не *ва́дити* нареченим, та ін.
◎ – усталені мовленнєві формули, які виголошують під час запрошення гостей на весілля, під час благословення наречених та ін., образні висловлювання, які промовляють під час обрядодій або які стосуються обрядодій (напр., *Хоть невели́кий, а́ле прийма́йте за вели́чний* – так промовляє весільний староста нареченої, вручаючи подарунки родичам нареченого)
❁ – мінітексти
♫ – фрагменти пісень

Перелік населених пунктів та їх скорочень[2]

Івано-Франківська область: Анг – Ангелівка Долинського р-ну, Бг – Богрівка Богородчанського р-ну, Блх – м. Болехів, Вш – Вишків Долинського р-ну, Глбк – Глибоке Богородчанського р-ну, Дз – Дзвиняч Богордчанського р-ну, Дл – м. Долина Долинського р-ну, Кз – Кузьминець Рожнятівського р-ну, Кзк – Козаківка Долинського р-ну, Клш – м. Калуш, Кс – Красне Рожнятівського р-ну, Ксм – Космач Богородчанського р-ну, Л – Лолин Долинського р-ну, Лг – Луги Рожнятівського р-ну, Лк – Луквиця Богородчанського р-ну, Лпв – Липовиця Рожнятівського р-ну, Лпн – Лоп'янка Долинського р-ну, Лц – Лецівка Рожнятівського р-ну, Мж – Міжгір'я Богородчанського р-ну, Нб – Небилів Рожнятівського р-ну, Нвц – Новиця Калуського р-ну, Ос – Осмолода Рожнятівського р-ну, Пдб – Підбережжя Долинського р-ну, Плн – Поляниця, Прг – смт Перегінське Рожнятівського р-ну, Пт – Петранка Рожнятівського р-ну, Рхн – Рахиня Долинського р-ну, Сд – Саджава Богородчанського р-ну, Ск – Солуків Долинського р-ну, СлД – Слобода-Долинська Долинського р-ну, Сл – Сливки Рожнятівського р-ну, Сн – Сенечів Долинського р-ну, СНб – Слобода-Небилівська Рожнятівського р-ну, Схд – Суходіл Рожнятівського р-ну, Тпч – Тяпче Калуського р-ну, Тсв_Д – Тисів Долинського р-ну, Цн – Цінева Рожнятівського р-ну, Яс – Ясень Рожнятівського р-ну;

Львівська область: Б – Бабино Старосамбірського р-ну, Бгт – Багнувате Турківського р-ну, Бк – Боберка Турківського р-ну, Бн – Бачина Старосамбірського р-ну, Бнв – Беньова Турківського р-ну, Бр – Бориня Турківського р-ну, Бс – Бусовисько Старосамбірського р-ну, Бт – Бітля Турківського р-ну, Бч – Біличі Старосамбірського р-ну, В – Воля Старосамбірського р-ну, ВВ – Верхнє Висоцьке Турківського р-ну, ВВл – Велика Волосянка Старосамбірського р-ну, Вл – Волосянка Сколівського р-ну, ВЛн – Велика Лінина Старосамбірського р-ну, ВЛж – Верхній Лужок Старосамбірського р-ну, Влк – Великосілля Старосамбірського р-ну, Влш – Волошиново Старосамбірського р-ну, ВрС – смт Верхнє Синьовидне Сколівського р-ну, ВСт – Верхня Стинава Стрийського р-ну, ВСш – Велика Сушиця Старосамбірського р-ну, ВТ – Верхній Турів Самбірського р-ну, Вч – Вовче Турківського р-ну, ВЯб – Верхня Яблунька Турківського р-ну, Гв – Гвоздець Старосамбірського р-ну, Гк – Галівка Старосамбірського р-ну, Гл – Головецько Старосамбірського р-ну, Глб – Глибоке Старосамбірського р-ну, Гр – Грозьово Старосамбірського р-ну, Грб – Грабовець Сколівського р-ну, Д – Дидьова Турківського р-ну, Дб – Доброгостів Дрогобицького р-ну, Дв – Довжки Сколівського р-ну, ДзГ – Дзвиняч Горішній Турківського р-ну, Дн – Дністрик Старосамбірського р-ну, Дрг – Дрогобиччина, Ж – Жукотин

[2] Збережено районування населених пунктів до ухвали постанови Верховної Ради України № 807-IX від 17 липня 2020 р., що відповідає традиційному діалектному окресленню бойківського говору і якнайточніше ілюструє його цілісність, компактність та локальну специфіку функціювання.

Турківського р-ну, Ждн – Жданівка Дрогобицького р-ну, Жп – Жупани Сколівського р-ну, Зб – Зубриця Турківського р-ну, Зв – Завадка Сколівського р-ну, Зк – Заколоть Дрогобицького р-ну, І – Ісаї Турківського р-ну, Іл – Ільник Турківського р-ну, Кб – Кобло Самбірського р-ну, Кзв – Козеве Сколівського р-ну, Кк – Кривка Турківського р-ну, Км – Комарники Турківського р-ну, Кн – Кіндратів Турківського р-ну, Кр – Коростів Сколівського р-ну, Крн – Кринтята Турківського р-ну, Крш – Крушельниця Сколівського р-ну, Кт – Катино Старосамбірського р-ну, Кч – Корчин Сколівського р-ну, Лб – Либохора Турківського р-ну, Лб_С – Либохора Сколівського р-ну, Лбх – Лібухова Старосамбірського р-ну, Лв – Лавочне Сколівського р-ну, Лм – Лімна Турківського р-ну, Лп – Лопушанка Турківського р-ну, ЛпХ – Лопушанка-Хомина Старосамбірського р-ну, Лс – Лосинець Турківського р-ну, Мл – Мельничне Турківського р-ну, Мр – Муроване Старосамбірського р-ну, Мт – Матків Турківського р-ну, Мх – Махнівець Старосамбірського р-ну, Мхн – Мохнате Турківського р-ну, Мш – Мшанець Старосамбірського р-ну, НГс – Нижнє Гусне Турківського р-ну, Нд – Недільна Старосамбірського р-ну, НРж – Нижня Рожанка Сколівського р-ну, Нч – Нагуєвичі Дрогобицького р-ну, НЯб – Нижня Яблунька Турківського р-ну, Оп – Опорець Сколівського р-ну, Ор – Орів Сколівського р-ну, Орв – Орявчик Сколівського р-ну, Пг – Погар Сколівського р-ну, Пд – Підгородці Сколівського р-ну, Пдс – Підсухе Дрогобицького р-ну, Пк – Побук Сколівського р-ну, Пл – Плав'я Сколівського р-ну, Плк – Плоске Старосамбірського р-ну, Пр – Присліп Турківського р-ну, Рз – Розлуч Турківського р-ну, Рп – Ріп'яна Старосамбірського р-ну, Рс – Росохи Старосамбірського р-ну, Св – Свидник Турківського р-ну, Сбч – Стрільбище Старосамбірського р-ну, Слв – смт Славське Сколівського р-ну, Спс – Спас Старосамбірського р-ну, СР – Стара Ропа Старосамбірського р-ну, СС – м. Старий Самбір, Ств – Старява Старосамбірського р-ну, Стр – Стрілки Старосамбірського р-ну, СтрС – Старосамбірщина, Сх – Східниця Дрогобицького р-ну, Сш – Страшевичі Старосамбірського р-ну, Сшц – Сушиця Старосамбірського р-ну, Т – Тур'є Старосамбірського р-ну, Тв – Тершів Старосамбірського р-ну, Тп – Топільниця Старосамбірського р-ну, Тр – Труханів Сколівського р-ну, Трк – Турківщина, Трл – Терло Старосамбірського р-ну, Тс – Тисовиця Старосамбірського р-ну, Тсв – Тисовець Сколівського р-ну, Тх – Тухолька Сколівського р-ну, Тхл – Тухля Сколівського р-ну, Тш – Тишівниця Сколівського р-ну, Уж – Уріж Дрогобицького р-ну, Ул – Уличне Дрогобицького р-ну, Ур – Урич Сколівського р-ну, Хв – Хащів Турківського р-ну, Шм – Шум'яч Турківського р-ну, Шн – Шандровець Турківського р-ну, Яб – Яблунів Турківського р-ну, Яв – Явора Турківського р-ну, ЯЗм – Ясениця-Замкова Старосамбірського р-ну, Ял – Ялинкувате Сколівського р-ну, Ям – Ямельниця Сколівського р-ну, Яск – Ясінка Турківського р-ну, ЯСл – Ясениця-Сільна Дрогобицького р-ну, Ясн – Ясениця Турківського р-ну;

Закарпатська область: ВС – Верхній Студений Міжгірського р-ну.

Бібліографія

Джерела

Васил. – Василечко, Л. (2006). *Таїна весільного обряду*. Тіповіт.
Transliteracja: Vasylechko, L. (2006). *Taina vesilnoho obriadu*. Tipovit.

Глібчук – Глібчук, Н. (Ред.). (2005). *Українські говірки південно-західного наріччя: тексти*. Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка.
Transliteracja: Hlibchuk, N. (Red.). (2005). *Ukrainski hovirky pivdenno-zakhidnoho narichchia: teksty*. Vydavnychyi tsentr LNU im. I. Franka.

Гнатюк – Гнатюк, В. (1908). Бойківське весїлє в Мшанци (старосамбірського повіта). *Матеріяли до українсько-руської етнольогії*, *10*, 1–29.
Transliteracja: Hnatiuk, V. (1908). Boikivske vesilie v Mshantsy (starosambirskoho povita).*Materialy do ukrainsko-ruskoi etnolohii*, *10*, 1–29.

Гоцкій – Гоцкій, І. (1898). Бойковскій словарецъ, собранный въ селѣ Ясенѣ, въ окрестности Перегинска. *Временникъ Ставропигійского института*, 128–132.
Transliteracja: Hotskii, I. (1898). Boikovskii slovarets, sobrannyi v seli Yaseni, v okrestnosti Perehinsku. Vremennik Stavropyhiiskoho instytuta, 128–132.

ГС – Хобзей, Н., Сімович, О., Ястремська, Т., & Дидик-Меуш, Г. (2013). *Гуцульські світи. Лексикон*. Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України.
Transliteracja: Khobzei, N., Simovych, O., Yastremska, T., & Dydyk-Meush, H. (2013). *Hutsulski svity. Leksykon*. Instytut ukrainoznavstva im. I. Krypiakevycha NAN Ukrainy.

Дяків – Дяків, Р. (Ред.). (2014). *Енциклопедія Бойківщини: люди, мова*. Зерцало.
Transliteracja: Diakiv, R. (Red.). (2014). *Entsyklopediia Boikivshchyny: liudy, mov*a. Zertsalo.

ЕОСУ – Скрипник, Г. (Ред.). (2016). Весільна обрядовість. *Етнографічний образ сучасної України. Корпус експедиційних фольклорно-етнографічних матеріалів* (Т. 4). Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського НАН України.
Transliteracja: Skrypnyk, H. (Red.). (2016). Vesilna obriadovist. *Etnohrafichnyi obraz suchasnoi Ukrainy. Korpus ekspedytsiinykh folklorno-etnohrafichnykh materialiv* (T. 4). Instytut mystetstvoznavstva, folklorystyky ta etnolohii im. M.T. Rylskoho NAN Ukrainy.

Зборовський – Зборовський, П. (2013). *Бойківські латканки*. Українська академія друкарства.
Transliteracja: Zborovskyi, P. (2013). *Boikivski latkanky*. Ukrainska akademiia drukarstva

Кміт – Кміт, Ю. (1908). Бойківське весїлє в Гвіздци (турчанського повіта). *Матеріяли до українсько-руської етнольогії*, *10*, 82–100.
Transliteracja: Kmit, Yu. (1908). Boikivske vesilie v Hvizdtsy (turchanskoho povita). *Materialy do ukrainsko-ruskoi etnolohii*, *10*, 82–100.

Кузеля – Кузеля, З. (1908). Бойківське весїлє в Лавочнім (стрийського повіта). *Матеріяли до українсько-руської етнольогії*, *10*, 121–150.
Transliteracja: Kuzelia, Z. (1908). Boikivske vesilie v Lavochnim (stryiskoho povita). Materialy do ukrainsko-ruskoi etnolohii, *10*, 121–150.

Кузів – Кузів, І. (1889). Житє-бутє, звычаѣ и обычаѣ гôрского народу. *Зоря*, XVII, 282–287; XVIII, 299–302; XIX, 317–320.
Transliteracja: Kuziv, I. (1889). Zhytie-butie, zvychai y obychai hôrskoho narodu. *Zoria*, XVII, 282–287; XVIII, 299–302; XIX, 317–320.

Левинський – Левинський, В. (1908). Бойківське весїлє в Доброгостові (дрогобицького повіта). *Матеріяли до українсько-руської етнольогії*, *10*, 101–120.
Transliteracja: Levynskyi, V. (1908). Boikivske vesilie v Dobrohostovi (drohobytskoho povita). *Materialy do ukrainsko-ruskoi etnolohii*, *10*, 101–120.

Леньо – Леньо, Т. (2015). *Традиційна весільна обрядовість бойків Закарпаття середини XX – початку XXI ст*. [Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук, Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського НАН України]. Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського НАН України.
Transliteracja: Leno, T. (2015). *Tradytsiina vesilna obriadovist boikiv Zakarpattia seredyny XX – pochatku XXI stolittia* [Dysertatsiia na zdobuttia naukovoho stupenia kandydata istorychnykh nauk [rozprawa doktorska], Instytut mystetstvoznavstva, folklorystyky ta etnolohii im. M.T. Rylskoho NAN Ukrainy]. Instytut mystetstvoznavstva, folklorystyky ta etnolohii im. M.T. Rylskoho NAN Ukrainy.

ЛЛ – Хобзей, Н., Сімович, О., Ястремська, Т., & Дидик-Меуш, Г. (2009). *Лексикон львівський: поважно і на жарт* (1-ше вид.). Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України.
Transliteracja: Khobzei, N., Simovych, O., Yastremska, T., & Dydyk-Meush, H. (2009). Leksykon lvivskyi: povazhno i na zhart (1. wyd.). Instytut ukrainoznavstva im. I. Krypiakevycha NAN Ukrainy.

Лолин – Франко, І. (Упор.). (1970). Обряди і пісні весільні люду руського в селі Лолин Стрийського повіту. М. Шубравська (Упор.). *Весілля: у двох книгах* (Кн. 2). Наукова думка, 73–124.
Transliteracja: Franko, I. (Komp.). (1970). Obriady i pisni vesilni liudu ruskoho v seli Lolyn Stryiskoho povitu. M. Shubravska (Komp.). *Vesillia: u dvokh knyhakh* (Ks. 2). Naukova dumka, 73–124.

Мисевич – Мисевич, О. (1937). *Український весільний обряд у Бойківщині*. Наш лемко.
Transliteracja: Mysevych O. (1937). *Ukrainskyi vesilnyi obriad u Boikivshchyni*. Nash Lemko.

Он. – Онишкевич, М. (1984). *Словник бойківських говірок* (Ч. 1–2). Наукова думка.
Transliteracja: Onyshkevych, M. (1984). *Slovnyk boikivskykh hovirok* (Cz. 1–2). Naukova dumka.

СБ – Гнатишак Ю., Сімович О., Хобзей Н., & Ястремська Т. (2017). *Слова з Болехова*. Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України.
Transliteracja: Hnatyshak Yu., Simovych O., Khobzei N., & Yastremska T. (2017). *Slova z Bolekhova*. Instytut ukrainoznavstva im. I. Krypiakevycha NAN Ukrainy.

Сокіл, В., & Сокіл, Г. (1998). *Фольклорні матеріали з отчого краю*. Інститут народознавства НАН України.
Transliteracja: Sokil, V. & Sokil, H. (1998). *Folklorni materialy z Otchoho kraiu*. Instytut narodoznavstva NAN Ukrainy.

Фр. – Франко, І. (Упор.). (2006). *Галицько-руські народні приповідки* (Т. 1) (2-ге вид.). Видавничий центр Львівського національного університету ім. І. Франка.
Transliteracja: Franko, I. (Komp.). (2006). *Halytsko-ruski narodni prypovidky* (T. 1) (2. wyd.). Vydavnychyi tsentr Lvivskoho natsionalnoho universytetu im. I. Franka.

Schnaider – Schnaider, J. (1911). Z życia górali nadłomnickich. *Lud*, *17*, 151–161.

Література

Боднар, О. І., (2012). Українське діалектне словникарство початку XXI століття. *Вісник Одеського національного університету*, *17*(4), 5–26. http://liber.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/17986/1/5-26.pdf
Transliteracja: Bodnar, O. I., (2012). Ukrainske dialektne slovnykarstvo pochatku XXI stolittia. *Visnyk Odeskoho natsionalnoho universytetu*, *17*(4), 5–26. http://liber.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/17986/1/5-26.pdf

Вакалюк, Я. (1978). Весільна лексика в говірках Прикарпаття. *Проблеми дослідження діалектної лексики і фразеології української мови*, 9–10.
Transliteracja: Vakaliuk, Ya. (1978). Vesilna leksyka v hovirkakh Prykarpattia. *Problemy doslidzhennia dialektnoi leksyky i frazeolohii ukrainskoi movy*, 9–10.

Гузар, О. (1995). Спостереження над обрядовою лексикою у бойківських говірках. *Бойківщина: історія та сучасність: матеріали Міжнар. іст.-народознавчого семінару* „*Населення Бойківщини в контексті загальнокарпатського етнокультурного розвитку*", 161–163.
Transliteracja: Huzar, O. (1995). Sposterezennia nad obriadovoiu leksykoiu u boikivskykh hovirkakh. *Boikivshchyna*: *istoriia ta suchasnist*: *materialy Miznar. ist.-narodoznavchoho seminaru* „*Naselennia Boikivshchyny v konteksti zahalnokarpatskoho etnokulturnoho rozvytku*", 161–163.

Здоровега, Н. (1983). *Народні звичаї та обряди. Бойківщина: історико-етнографічне дослідження.* Наукова думка, 232–248.
Transliteracja: Zdoroveha, N. (1983). *Narodni zvychai ta obriady. Boikivshchyna*: *istoryko-etnohrafichne doslidzhennia.* Naukova dumka, 232–248.

Хібеба, Н. (2004). Бойківське весілля: стан і перспективи мовознавчих досліджень. *Діалектологічні студії. 4: Школи, постаті, проблеми*, 480–502.

Transliteracja: Khibeba, N. (2004). Boikivske vesilia: stan i perspektyvy movoznazchykh doslidzhen. *Dialektolohichni studii. 4. Shkoly, postati, problemy*, 480–502.

Хібеба, Н. (2005). Весільна лексика бойківського говору: матеріали до Словника. *Діалектологічні студії. 5: Фонетика, морфологія, словотвір*, 299–308.

Transliteracja: Khibeba, N. (2005). Vesilna leksyka boikivskoho hovoru: materialy do Slovnyka. *Dialektolohichni studii. 5: Fonetyka, morfolohiia, slovotvir*, 299–308.

Хібеба, Н. (2014). Словник весільної лексики бойківських говірок: способи тлумачення назв. В І. Кононенко, І. Митнік, С. Романюк (Ред.). *Тенденції розвитку української лексики та граматики*, *1*, 134–147.

Transliteracja: Khibeba, N. (2014). Slovnyk vesilnoi leksyky boikivskykh hovirok: sposoby tlumachennia nazv. In Kononenko, I., Mytnik, I. & Romaniuk, S. (Red.). *Tendentsii rozvytku ukrainskoi leksyky ta hramatyky*, 1, 134–147.

Хібеба, Н. (2021a). *Бойківське весілля в текстах: обряд і слово*, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України.

Transliteracja: Khibeba, N. (2021a). *Boikivske vesilia v tekstakh: obriad i slovo*, Instytut ukrainoznavstva im. I. Krypiakevycha NAN Ukrainy.

Хібеба, Н. (2021b). Словник весільної лексики бойківських говірок: специфіка реєстру та способи презентації. *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність*, *34*, 332–371. https://www.inst-ukr.lviv.ua/uk/publications/materials/ukraina/42-034-ukrayina-kulturna-spadshchyna-natsionalna-svidomist-derzhavnist/?id=547

Transliteracja: Khibeba, N. (2021b). Slovnyk vesilnoi leksyky boikivskykh hovirok: spetsyfika reiestru ta sposoby prezentatsii. *Ukraina: kulturna spadshchyna, natsionalna svidomist, derzhavnist*, *34*, 332–371. https://www.inst-ukr.lviv.ua/uk/publications/materials/ukraina/42-034-ukrayina-kulturna-spadshchyna-natsionalna-svidomist-derzhavnist/?id=547

Ястремська, Т. (2008). *Традиційне гуцульське пастухування*. Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України.

Transliteracja: Yastremska, T. (2008). *Tradytsiine hutsulske pastukhuvannia*. Instytut ukrainoznavstva im. I. Krypiakevycha NAN Ukrainy.

The Dictionary of Wedding Lexicon of Boiko Dialect: Sources and Methods of Representation

The ceremonial dialectal dictionary is a special lexicographic „genre", because it captures the traditional culture of Ukrainians, reproducing and explaining it through the means of language. That is why the formation of the source base of such a dictionary is task of primary importance.

One of the variants of organizing the regional dialectal dictionary of wedding vocabulary on the examples of Boiko dialect is presented (letters H-G). It is based on available folklore and ethnographic materials, lexicographic and linguistic-geographical sources, corpora of dialectal texts, archives of dialectological expeditions, and the author's own records, collected by field method in the villages of Boiko region in Lviv and Ivano-Frankivsk regions.

The lexicographic representation of the wedding lexicon of Boiko dialect, made possible thanks to dialectological, ethnographic, folklore sources, contributes to the modelling of a complete „picture" of the wedding vocabulary in Ukrainian dialects, as well, as scientific conclusions regarding the formation of the vocabulary of the Boiko dialect and its areal behavior in space and time.

Keywords: dialectal lexicography, dialectal dictionary, lexicographic sources, wedding vocabulary, Boiko dialect.